

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2022**

Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 16.05.22 – 24.06.2022) / уклад. Ю. Главчева; Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці»; Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського; Фундація ADD. Варшава, 2022. 259 с.

Укладач: ГЛАВЧЕВА Ю. М., PhD, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

© Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці, 2022
© Фундація АДД, 2022

Калабська В. С.	116
ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НА ФАКУЛЬТЕТІ МИСТЕЦТВ УДПУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ	116
Козій О. М.,	120
Тарасюк Л. М.	120
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	120
Конівіцька Т. Я.	124
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ ЯК СКЛАДОВА АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ.....	124
Короленко О. О.,.....	128
Філяк Р. В.....	128
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ	128
Красницький І. В.,.....	132
Романів Х. Б.....	132
ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ НАПИСАННІ ПІДРУЧНИКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ	132
Машковська Л. В.,	136
Коваленко-Чукіна І. Г.,.....	136
Авраменко О. О.	136
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ..	136
Медянова О. В.	140
НООЕТИЧНІ ВИМОГИ У ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ, АСПЕКТ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	140
Мельник Р. А.....	144
ПІДВИЩЕННЯ ЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРАТУ – ПОСТІЙНЕ ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАЧА.....	144
Міщенко М. С.,.....	150
Шеленкова Н. Л.....	150
ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УДПУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ.....	150
Моркляник О. І.....	154
ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	

Конівіцька Т. Я.,
канд. пед. наук,
викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ

*«Академічна доброчесність є способом змінити цей світ.
Але спочатку змініть університет, а вже потім – світ.»*

Юнгсун Кім

Питання етичних і моральних принципів під час навчання, викладання, творчої чи наукової діяльності надзвичайно актуальне для усіх учасників освітнього процесу. Зараз ми послуговуємося новим терміном «академічна доброчесність», який впроваджено в законодавство України у вересні 2017 року, а отже, у всі нормативні та правові документи. Питання академічної доброчесності порушується у всіх закладах освіти, оскільки одним із пунктів забезпечення академічної культури в закладах освіти та якості освіти є саме система та механізми забезпечення принципів академічної доброчесності.

Нині є величезна увага до питання академічної доброчесності в освіті та науці. Проте, незважаючи на значну кількість праць, ця проблематика потребує розгляду надалі, оскільки є складною та багатогранною, а процес її вирішення потребує значного удосконалення та запозичення практик та досвіду європейських країн. Участь у міжнародному стажуванні змусила більш детально проаналізувати, що саме є академічною недоброчесністю і як принципи академічної доброчесності реалізуються у закладах освіти України, зокрема і в Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.

Відповідно до закону (п. 1, статті 42) «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої)

діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1]. Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, а також надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, вплив у будь-якій формі (п. 4, статті 42) [1]. Варто зазначити, що академічна доброчесність є стрижневою складовою академічної культури та одним із пунктів системи забезпечення внутрішньої якості освіти.

Система забезпечення принципів академічної доброчесності та етики академічної доброчесності у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності має нормативну базу, яка описує механізми впровадження принципів академічної доброчесності в науковий та освітній процеси, заходи з забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, попередження та боротьбу з порушенням принципів академічної доброчесності. До основних елементів нормативної бази Львівського державного університету безпеки життєдіяльності належать Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури [2], що встановлює загальні принципи, правила та норми етичної поведінки й стандарти академічної культури всіх учасників освітнього процесу, та Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин [3], яке визначає основні засади академічної доброчесності освітньо-наукового процесу як складової академічної культури та забезпечує якість освітньої діяльності університету.

Заходи з попередження порушень академічної доброчесності полягають в інформуванні всіх учасників освітнього процесу про необхідність дотримання правил нормативних документів, підписанні Декларації про дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього та наукового процесу, викладанні основ академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин у навчальних дисциплінах, проведенні заходів з питань забезпечення академічної доброчесності в освітньо-наукову діяльність університету.

Університетська спільнота бере участь у різноманітних заходах, присвячених проблемі академічної доброчесності як в університеті, так і за його межами. В

університеті проводять вебінари, круглі столи, лекції та зустрічі з курсантами, студентами, ад'юнктами та викладачами, які присвячені актуальним питанням академічної доброчесності. На університетському рівні лекції для здобувачів усіх рівнів проводять науково-педагогічні працівники університету, зокрема було проведено лекції «Академічна доброчесність та недоброчесність в освіті та науці», «Академічна доброчесність у закладі вищої освіти: сучасний стан та перспективи» тощо. Молоді науковці взяли участь у роботі круглого столу «Дотримання академічної доброчесності в закладах вищої освіти», де мали змогу послухати лекції виконавчого директора Plagiat.pl. Алі Тахмазова «Як антиплагіатна система і процедури допомагають боротися з плагіатом. Досвід Plagiat.pl.», Наталії Стукало «Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: напрями сприяння академічній доброчесності» та інших науковців і практиків, які працюють у сфері забезпеченні академічної доброчесності. Працівники університету неодноразово брали участь у міжнародному стажуванні з питань академічної доброчесності та проходили практичні курси на різноманітних платформах відкритих онлайн-курсів.

Керівництво університету постійно інформує курсантів та студентів про особливості застосування норм академічної доброчесності у процесі роботи над дипломними та курсовими роботами, підготовки до державної атестації та заліково-екзаменаційної сесії, наголошує на необхідності дотримання вимог Кодексу усіма учасниками освітнього процесу, роз'яснює базові принципи академічної доброчесності та особливості самоперевірки академічних текстів на плагіат. Здобувачів освіти ознайомлено з основними пунктами Положення та законодавчими актами протидії академічному плагіату та постійно наголошується, що академічна доброчесність – це один із основних елементів системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та достовірності наукових досліджень. В університеті також впроваджено навчальні дисципліни, які передбачають оволодіння питаннями етики та академічної доброчесності.

Питання доброчесності в навчанні має порушуватися ще у школі, оскільки діти мають розуміти цінність і важливість дотримання принципів академічної

доброчесності. Наша система освіти запроваджує різноманітні курси, уроки, проекти для розвитку цих принципів з перших днів навчання. Важливим кроком Нової української школи у запровадженні цінностей доброчесності є створення проєктів «Уроки доброчесності» на платформі Нової української школи, які відповідають Держстандарту початкової освіти. Оскільки питання академічної доброчесності тільки починають впроваджувати в Новій українській школі, у закладах вищої освіти нині важливо розробляти та впроваджувати дисципліни з питань академічної доброчесності для студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня як обов'язковий компонент освітньо-професійних програм.

Варто наголосити, що в системі освіти на всіх рівнях активно впроваджуються принципи академічної доброчесності: в освітньому процесі у школах, в освітньо-науковому у закладах вищої освіти. Можна із впевненістю зазначити, що у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності дотримуються принципів академічної доброчесності, які є стрижневою складовою академічної культури університету та важливим пунктом системи забезпечення якості освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту», стаття 42, частина 4. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3#Text>.
2. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_do_brochesnosti_ta_korpo.pdf.
3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. URL : https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozhennya_pro_akademichnu_do_brochesnist_lvivskiy_derzhavniy_universitet_bezpeki_zhittiediyalnosti_iamelyanenko_s.o._1.pdf.